

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 2 frt 60 kr.
Félévre 1 " 30 "
Negyedévre 70 "
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Arany László.

Nagy költőnknek, Arany Jánosnak egyetlen fia: Arany László hunyt el a múlt héten Budapesten. Kettős tehát a gyásza a magyar irodalomnak, mert egyrészt józan és helyes érzékkel bíró költői munkást vesztett Arany Lászlóban, másrészt az ő elhunytával kihalt az Arany-nemzetség, magvaszakadt örökre és ki tudja, lesz-e még egy olyan népies írónk, a ki a magyar nép jellemét oly hiven fesse meg csengő-bongórimesversezetben, mint a „Családi kör“ és „Toldi“ szerzője Arany János, a mostan elhunyt édesapja papírra tette.

Arany László apja nyomdokait követve, szintén az irodalomnak élt; e téren való munkásságának javarésze a hatvanas és hetvenes évek derekára esik, „Elfrida“ és „A délibábok hőse“ című elbeszélő költeményeivel alapította meg írói nevét, e költeményeivel pályadíjakat nyert a Kisfaludy-társaságnál, mely sietett tagjául megválasztani a költő apa tehetséges fiát.

Rendkívül fejlett forma-érzék, s magyar írónknál szinte szokatlan józanság jellemzik Arany László költészetét, melyben szívesen hajlott a gunyra, de ez sohasem volt bántó. A magyar népmesék gyűjtése körül szintén kiváló érdemeket szerzett, s elsőrangú tehetség volt az idegen műveknek magyar nyelvre való átültetésében.

Az uri társaságnak mindig kedvelt és becsült

tagja volt Arany László s előkelő modora számos barátot szerzett neki. A politikában nem játszott szerepet, de jellemének tisztaságát, megalkuvást nem ismerő becsületességét azzal is fényesen

bebizonyította, hogy a mikor Nagy-Szalontán képviselővé választották, a választást az ellenzék kérvénnyel támadta meg s ennek jogos voltáról Arany László meggyőződve, egy perczig sem tétovázott visszaküldeni azt a mandátumot, melyhez tisztatlanság ragadt.

Arany László Nagy-Szalontán született 1844-ben. Tanulmányai végeztével, az ügyvédi oklevél megszerzése után az ország legnagyobb pénzüzeténél, a „Magyar Földhitelintézet“-nél vállalt hivalt, hol fokról-fokra haladva, nagy tehetségét, kiváló szorgalmát felismerték az intézet vezéreiből s 1880-ban igazgatóvá nevezték ki, mely állásában is üres idejét az irodalomnak szentelte s apja irodalmi hagyatékának rendezése

Arany László.

közben érte őt a halál. Rövid ideig betegeskedett, a nyár elején lázas bántalmi ellen javulást szerzendő, fürdőbe készült, de láza folyton fokozódva, tifuszba esett a hatalmas szervezetű ember s e baj elragadta őt az élők sorából s vele Arany János egyenes leszármazottjainak az utolsója is sirbaszállott.

Döntés előtt.

A napokban két osztrák miniszter járt Budapesten a Bánffyék megpuhítása végett. Az volt a szomszédok célja, hogy a magyar kormányt arra bírják, hogy vagy kössék meg a kiegyezést Ausztriával alkotmányos feltételek mellőzésével is, vagy pedig hosszabbítsák meg a folyó év végén lejáró provizóriumot.

Törvényellenes kívánságukat az osztrák miniszterek azzal igyekeztek megokadatulni, hogy hívalkozta arra, miszerint gazdasági különválás esetén a monarchia nagyhatalmi állása meggyengül. Avval érveltek, hogy a mennyiben a gazdaságilag szétszakadt két állam érdekei a külpolitikában összeütköznek, ez esetben melyik állam érdekeivel azonosítsa magát a közös külügyminiszter? Felvetik így azt az aggályt is, hogy összeütközések esetén, melyik állam érdekeinek védelmére hivatott a közös hadsereg?

Minekünk ezekre az aggályokra igen könnyű volna a feleletet megadni, mi azt mondanánk, hogy ha a törvény szerint bekövetkezett gazdasági különválás esetén, a külügyi képviseltetés és a hadügy közössége akadályokba ütköznek, hát akkor térjünk át arra az utra, a melyről a 67-es kiegyezés alkalmából letértünk és teremtsük meg a külön hadsereget és a külön külügyi képviselést.

Ennek a közösségnek úgy sem volt más célja, mint a czélszerűség; sehol az megírva nincsen, hogy az államfelek életében: akár nálunk, akár Ausztriában, a természetes fejlődés oly állapotot nem teremthetne, melyben a 67-es kiegyezés idején czélszerűnek mutatkozott szoros kötelék csak nyög, mert megakadályozza a nemzetek szabad fejlődését. Sehol sincs az megírva, hogy ennek a közös viszonynak a világ végéig kell tartania, és éppen ezért, ha annak czélszerű fentarthatása iránt éppen osztrák kollégáinknak aggályai támadtak, ezeket az aggályokat igen könnyű volna eloszlatni, csak oly kormányt kellene többséghez juttatnunk, a mely az állami függetlenség eszméinek beváltását tűzné ki célul; röviden: a függetlenségi pártnak kellene kormányra jutnia.

Am Bánffyék a kiegyezés hívei, tőlük tehát nem vártuk azt, hogy az osztrákoknak ilyenféle feleletet adjanak. Még azt sem vártuk, hogy látván a mai szabadelvű kormány, miszerint a kiegyezésnek egész alkotmánya sülyedőben van, azt fogja mondani „engem szavam köt és meggyőződésem parancsolja, hogy ezt a rozoga alkotmányt el ne sülyeszszem, helyt adok tehát egy olyan kormánynak, a melyet sem a meggyőződés, sem az adott szó nem tilt el attól, hogy Magyarországot ettől a sülyedő alkotmánytól függetlenítse“.

Bánffyék egyszerűen azt válaszolták, hogy őket a parlament előtt adott szavuk arra kötelezi, hogy Ausztriával a provizóriumot ne hozabítsák meg, hanem ha ez év végéig vele a kiegyezést alkotmányos uton meg nem köthetik, akkor vagy az önálló vámterületet létesítsék, vagy pedig külön vámterület alapján kereskedelmi szerződést kössenek vele.

Annak idején, mikor Bánffyt megszorították, hogy a törvénynek e határozott rendeleteit be akarja-e tartani vagy sem, ő azt mondta „igen, én azt be fogom tartani“. Ennek következtében lehetetlen volt most az osztrák miniszterek előtt beadni a derekát. Így tehát az osztrákok eredmény nélkül távoztak vissza Bécsbe, reményük sem maradván ahhoz, hogy Magyarországgal a gazdasági kiegyezést a maguk szájaize szerint megköthessék.

Most az ő Felsége döntéseit várja a világ. Ugy az osztrák, mint a magyar miniszterek jelentést tesznek ő Felségének, hogy megállapodniok nem sikerült, ennek következtében nincs más hátra, mint Ausztriának Magyarországtól való gazdasági különválása. Nem tudjuk még, hogy ő Felségének mi lesz erre a válasza? Ez a válasz azonban kétféle is lehet.

Vagy a bécsi udvar tanácsának nyomán ő Felsége is abban a véleményben lesz, hogy ez a különválás ártana a monarchia nagyhatalmi érdekeinek, ebben az esetben a különválás lehetőségét el kell háritani, s erre most nem volna más mód, minthogy a Bánffy-kormányt lemondassák. Ez esetben tehát Bánffy meg fog bukni, hogy helyét más vegye át, a kit az adott szó ereje a törvény rendelkezésének betartásához nem köt. Szép halál érné őt, mert a törvény védelmében buknék el és érdemeim csak az kisebbit, hogy alulról ugyanigy meg kellene buknia, ha az adott szó ellenére most törvényellenesen igyekeznék a kiegyezés ügyét elintézni.

A másik eset az, hogy ő Felsége, a ki mindig első sorban tisztelte a törvényeket és a kit méltán neveznek Európa legalkotmányosabb királyának, belátva azt, hogy a mostani állapotok közül a kibontakozásra csak egy út van és ez a törvény betartása: helyeselni fogja a magyar kormány eljárását. Ez esetben az osztrák miniszterelnök bukik meg, mint a ki a magyar kormánytól törvényellenességeket követelt.

Nem tudjuk, hogy ő Felségének régi tapasztalatai és érett bölcsessége mily irányban fognak dönteni. Rendkívül fájna azonban nekünk, hogyha most, a midőn a magyarok nyilvánvalólag nem kérnek mást, mint a kiegyezési törvény betartását, mégis nekünk kellene a rövidebbet huzni. Ez szomorú bizonyosága volna annak, hogy a magyar érdek, ha ezuttal nem is az osztrák érdek előtt, de az „összmonarchia“ érdekei

előtt háttérbe szorult; a magyar nemzet eszméinek, sőt még a nemzet törvénybe iktatott jogainak is elvész a jelentősége, mihelyt az összbirodalom nagyhatalmi állásáról esik szó.

Belátjuk, hogy az elzúllott Ausztriát egy egységes birodalom keretében összetartani csak úgy lehet, ha mint egy önmagában tehetetlen, futó növényhez, szilárd, erőteljes oszlopot ékelnek mellé. Semmi kifogásunk nem lehet az ellen, hogy az az oszlop, a mely Ausztria indáit fentartja s annak egészséges növést biztosítja, Magyarország legyen. Legyen Magyarország ö Felségének legnagyobb erőssége, a melyre a Lajtántuli tartományok szétzúllése, összerokadása esetén is bizton számíthat. De hogy ez megtörténjék, ennek az oszlopnak erejét biztosítani kell, biztosítani ez esetben olyformán, hogy ismerjék el az udvari körök is az egységes Magyarország nagyobb jelentőségét a széttagolt Ausztria felett, adják meg neki külsőleg is a szabad, független nemzetet megillető jogokat. Ez a biztosítás azonban nem kezdődhetik azzal, hogy az osztrák tartományok hanyatló életerejének hiányát, az izmos és erős Magyarország friss életerejével pótolják.

Előbb-utóbb az lesz a nóta vége, a mit már a külföld legnagyobb politikusai is megjövendöltek, hogy az osztrák-magyar uralkodók rájönnek, hogy legbiztosabb támaszuk s az osztrák magyar monarchia igazi súlypontja Magyarország.

Most is az már, habár ezt nem is akarják odaát elismerni.

Minden körülmény azt mutatja, hogy azok odaát, mielőbb teljesen elrugják egymást, a Lajtántuli tartományok ellentétes nemzetiségi érdekei mindinkább kiélesednek s végre is lehetetlen lesz azokat egy alkotmányos kormány tűzhelyén összeolvasztani. Ily körülmények között az egységesebb, erősebb s fejlődésképesebb Magyarországot illeti meg a hivatás, hogy a monarchia vezetését átvegye.

Bárcsak ezekből az igazságokból meritene erőt és irányt ö Felségének várva-várt elhatározása!

Az országos központi hitelszövetkezet megalapítása.

Tudvalevőleg a képviselőház a folyó évben elfogadta a mezőgazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló törvényt. Ezen törvény szerint a hitelügy rendezésére Budapesten egy központi hitelszövetkezet állítandó fel. A pénzügyminiszter a központi hitelszövetkezet létesítéséhez már hozzákezdett olyformán, hogy alaptőkéje megalapításául a törvényileg engedélyezett egy millió korona értékben üzletrészeket jegyzett. Hogy azonban a szövetkezet a hitelműveletek megkezdéséhez szükséges összeg fe-

lett rendelkezessék, a pénzügyminiszter a központi szövetkezet alapítványi üzletrészeire a nyilvános aláírást is megnyitotta.

Egy alapítványi üzletrész 1000 koronáról szól, a mely összegnek 20%-a, azaz 200 korona a jegyzés alkalmával befizetendő. Jegyzéseket elfogadnak az egész országban a kir. adóhivatalok.

A most megnyitott aláírás október 15-én adatik be, ugyanakkor az alakuló közgyűlést is megtartják.

Mód van tehát nyújtva ezzel a nagyközönségnek arra, hogy a központi hitelszövetkezet létesítéséből a maga részét kivegye és a mellett, hogy tőkét biztosan helyezheti el, még egy közfontosságú ügynek, a hitelügynek javításához is hozzájárul.

Örömmel üdvözljük az aláírási felhívást és óhajtjuk, hogy a magyar közönség minél több üzletrész jegyzésével járuljon hozzá a központi hitelszövetkezet megalapításához.

A katonaság létszámának emelése.

Egyre tartja magát az a hír, hogy a véderőtörvény szervezése küszöbön áll és hogy az egész véderőt újjáalakítani és főként szaporítani akarják. Különösen a gyalogság szaporítása van tervbe véve, olyanformán, hogy a gyalogezredek számát emelik, a legénységet pedig úgy szerzik meg, hogy megszüntetik a sorshuzás útján póttartalékba jutottak szabadságoltatását. Ezenkívül úgy a tüzérség, mint a gyalogság újabb kisebb kaliberű fegyverekkel szereltetik fel. Ennek a tervnek a kivitele nagyon természetesen néhány száz millió forint újabb megterheléssel járna.

Hogy mi a célja ennek a véderőfejlesztésnek akkor, a mikor mindenki a világbékét hangoztatja, ezt csakugyan nem tudjuk megérteni. Ha a nagyhatalmi állás érdeke követeli meg azt, hogy a mi hadseregünk — számra, díszre nézve — kiállja a versenyt akármelyik külföldi katonállammal, akkor csakugyan jobb volna nem nagyhatalomnak lenni, mert azt a dicsőséget, hogy mint nagyhatalomnak a krétai, balkánszigeti, ázsiai heccekbe egy 100-ad katonával beleszólalásunk van, rendkívül drágán fizettetik meg velünk abban a borzasztó adóban, a mi e miatt a népre nehezedik, kinek még e mellett ifjait három évre ugyszólván kiragadják a hasznos munkálkodás köréből.

De hisz hiába ismétljük ezeket. A nóta vége az lesz, hogy az osztrák generális a kardjára üt, a magyar miniszterek meggörbitik derekukat és a védő erő költséges újjászervezése meg lesz szavazva.

Külföld.

Angol-orosz ujjhuzás. Ázsiára, Spanyolországot és monarchiánkat kivéve, minden európai nagyhatalom feni a fogát. Legtöbb jogot természetesen Anglia és Oroszország formálnak ehhez a világrészhez, minthogy mindkét nagyhatalom sokkal nagyobb

és gazdagabb birodalmakat bir itt, mint az anyaországok. Évek óta tart már a folyton előnyomuló oroszok és a hatalmukat féltő angolok között az érdekek surlódása, s a ki figyelemmel kísérte mindkét nagyhatalom ázsiai politikáját, előre látta, hogy közöttük kenyértörésre fog kerülni a dolog. A két ellentétes nagy érdek Kinában csakugyan összeütött. Anglia és Oroszország farkasszemét néz egymással. A kérdés az, vajjon ki vegye kezébe a kínai vasutak építését: Anglia-e, vagy Oroszország. Oroszország valósággal ráakarja erőszakolni pénzét Kinára, mely egy vasutat akar építeni — angol pénzen. Az oroszok tiltakoznak az ellen, hogy angoltól vegyen fel pénzt Kina, a mikor ők is szívesen adnak. Anglia, melynek régebbi jogai vannak Kinában, melyet egyébiránt az oroszokkal együtt felosztandó zsákmánynak néz, élénken tiltakozik e beavatkozás ellen. Londonból érkező hírek szerint, ha az oroszok nem engednek, az angol jogait fegyverrel fogja megvédelmezni. Ha ez igaz, akkor minden valószínűség szerint ki fog törni a háboru a két nagyhatalom között, mert az oroszok nem hajlandók engedni.

Békekötés. Legújabb tudósítások szerint a spanyol kormány az Egyesült-Államok által megküldött békefeltételeket főbb pontjaiban elfogadta. Az Egyesült-Államok békefeltételei a következők: Spanyolország lemond Kubáról, hogy a sziget szabad és független legyen. Portorikó és a többi apró nyugotindiai sziget az Egyesült-Államok birtokába megy át. A Fülöp-szigetek jövő sorsáról spanyol-amerikai vegyesbizottság fog rendelkezni. Az Egyesült-Államok nem követelnek pénzbeli hadikárpótást, ellenben nem is veszik át a 350 millió koronára számított kubai államadósságot, és nem ismerik el kötelezőnek sem Kubára, sem Portorikóra a spanyol kereskedelmi szerződéseket. A spanyol kormány szünetet kért addig, míg a parlament e feltételeket alkotmányos uton elfogadhatja. Amerikának is oka van sietni a békekötéssel, mert kubai csapatjaiban kiütött a sárgaláz, a mely napról-napra nagyobb mértékben szedi áldozatait.

MI UJSÁG?

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük július hó végével lejárt és a kiknek a 31. számhoz postautalványt mellékelünk, felkérjük, hogy előfizetésüket mielőbb megújítani sziveskedjenek annál is inkább, mert ezen t. előfizetőink ezen a számon kívül több számot már nem kapnak.

Szerenád a királynak. Az idén a délvidéken tartandó hadgyakorlatok alkalmából a „temesvári zenekedvelő egyesület“ azon kéréssel fordult ő felségéhez, hogy szerenádot adhasson Buziáson. A király a szerenád megtartását engedélyezte s a temesvári alispán értesítette a zenekedvelő egyesületet, hogy ő felsége Buziáson szeptember 4-én az esteli órákban fogja a szerenád meghallgatni.

Emlékeztető az 1848 49-iki napokra. 1849 augusztus 5. Bem tábornok Szebennél terem s az oroszokat a vöröstoronyi szorosba üzi.

1849 augusztus 6. Kossuth Lajos a fővezérség átvételére Bemet kéri fel.

1849 augusztus 7. A miniszterek levelére válasz nem érkezvén, Görgei Pöltenberget küldi Rüdigerhez, jelentse készségét, hogy az oroszok előtt leteszi a fegyvert.

1848 augusztus 8. Az országgyűlés küldöttsége Innsbruckban átnyújtja V. Ferdinándnak a válaszfeliratot s arra kéri, hogy „jöjjön Budára hű magyarjai közé“. V. Ferdinánd megígéri, hogy az országgyűlést személyesen fogja berekeszteni.

1848 augusztus 9. Kossuth pénzügyminiszter az osztrák egy és két forintos új bankjegyek elfogadásától eltiltja a közpénztárakat.

1849 augusztus 10. Nagy Sándor meg akarja támadni az orosz, de már Vingáról visszatér Aradra, hol Kossuth megkínálja Görgeit a fővezért a diktatúrával.

1849 augusztus 11. A kormány Görgeit az ügyek vitelében teljhatalommal ruházza föl. Az egész miniszterium lemond. Kossuth Lajos távozik Aradról.

Ötven évig tanító. Csantavéren minap ünnepelte Konesek Imre tanító működésének félszázados évfordulóját. A derék tanítót ebből az alkalomból tanítványai meleg óvációban részesítették, a község pedig aranyórát és lánczot adott neki ajándékba.

Zászlósértés. Rózsahegyen néhány pánszláv suhancz meggyalázta a nemzeti lobogót és a törvényszék megindította ez ügyben a vizsgálatot. A múlt hónap végén történt a megbotránkoztató eset, a hogy a rózsahegyi polgári ifjuság hazatért az erdőben rendezett mulatságáról. Késő este volt már, a mikor a fiatalság vig zeneszóval, hazafias dalokat énekelve igyekezett vissza a városba, de a hazafias nóták nem voltak inyükre a mulatságban szintén részt vett tót ifjaknak és pánszláv dalokkal tüntettek és abezugolták a magyarokat. Az est sötétjében kiragadta valaki az egyik magyar fiu kezéből a nemzeti zászlót és összetiporta a lábával. Oly hirtelen történt ez a dolog, hogy máig se tudják, ki volt a gyalázatos tett elkövetője. A törvényszék szigorú vizsgálatot indított és a vizsgálóbíró a tüntetőik közül néhányat letartóztatott.

A megszólalt siketnéma. Az országos siketnéma intézet javára gyűjtött a minap Szent-Gotthárdon egy Schal Móricz nevű „siketnéma“ honfitárs; a hatóság azonban neszét vette, hogy hamis okmányok alapján gyűjt. A jeles „siketnéma“ vakmerősége odáig terjedt, hogy behatolt a szolgabírói hivatalba, s okmányait ott is előterjesztette. Papp Antal főbíró ezen papirosokat legott beható szemle alá vette s a hamisítást megállapítván, Schal Móriczot letartóztatta. A hamisított okmányok egyikén Hevesmegye alispánjának aláírása és pecsétje, a másikon a belügyminiszter pecsétje és aláírása van

hamisitva. Mindezek kiderítettén, Schál Móríc sziketnéma létére *ezelirányosnak tartotta megszólalni s igen értelmesen adta elő beismerő vallomását.* A szolgabírói hivatal az egykori siketnémat 9 frt 18 krnyi összeharácsolt pénzzel egyetemben, átkisértette a járásbíróshoz.

Krivány öngyilkossága. A napokban az a hír terjedt el, hogy Krivány az aradi sikkasztó öngyilkosságot követett el. Azonosnak hiszik azzal az utással, a ki nem régen egy személyszállító gőzhajóról a tengerbe ugrott. A sikkasztó sógora, mint Aradról jelentik, kijelentette, hogy nem hisz ebben az öngyilkossági históriában és inkább az a véleménye, hogy Krivány bujdosik valahol. Mégis valószínű, hogy a tengerbe ugrott ember Krivány volt. A rendőrség ugyanis Kriváynak egy levelére akadt, a melyben egy svéd fürdőről van szó. Most már kiváncsian varják a választ arra a táviratra, a melyet az aradi rendőrség Stockholmba küldött.

Erdőégés. A maga borzalmasságában ritka látványt nyújtott minap a Lippa mellett fekvő „valea tyusz” nevű erdő, mely a korai délutáni órákban lángokban állott. Gyöngye szél volt, de éppen elég arra, hogy hihetetlen gyorsasággal, néhány percz alatt öt és háromnegyed holdnyi területre harapódzott el a tűz. A szomszédos községekben az emberek az elviselhetetlen hőség és az óriási füstfelhők elől házaikba menekültek. A lángban álló erdőréz csak estig égett le teljesen. A kár több ezer forintra rug és Lippa községet sújtja, melynek tulajdonát képezi az erdő. A tűz onnan eredt, hogy két munkás, Pokitár Mózes és Huszurán Sándor az erdőben pipára gyújtottak és a gyujtót vigyázatlanul eldobták.

A tisztos pékipar. A zsemle- és kiflifogyasztó közönség szemében nagy száka a pékipar, mert az ez által készített zsemle és kifli a példaszó szerint fogynak, mint a holdvilág. Akár olesó, akár drága a liszt, a kifli, zsemle egyre fogy. Nem ritkán előfordul az az eset is, hogy a fogyasztó közönség a zsemle és kifliben egyéb fölfedezésekre is bukkan; ez a fölfedezés hol egy hajszál, hol ruhafoszalvány, sőt gyakorta előfordul, hogy olyan bogarakat talál a zsemle és kifliben, melyeket megnevezni a jó izlés tilt. Most azonban a fővárosi tisztos pékiparra rájár egy kissé a rud. A fővárosi tanácshoz ugyanis több oldalról feljelentés érkezett be, hogy néhány fővárosi péknél a műhelyben rendkívül nagy piszok uralkodik. A főváros egy bizottsága a rendőrség közbenjárásával, e héten sorra megvizsgálta a feljelentett pékmesterek műhelyeit és többeket igen érzékeny pénzbüntetéssel sújtott.

Szerencsétlenség a köfajtésnél. Fiumében, a Fiumétól Voloska felé vezető parton most nagy köfajtási munkákat végeznek. A parton folyton robbantják a nagy sziklákat és számtalan ember dolgozik ott s e munka közben a napokban Ferkola Mihály munkást egy kő agyonnyomta. Egy óriási tömb alatt dolgozott, melyet csak pár kődarab tartott

vissza, hogy két méter magasságból alázuhanjon. E kövek eltávolításán dolgozott Ferkola, midőn a több mázsás tömb egyszerre csak megindult s Ferkolát maga alá temetve, összezúzta. A szerencsétlen ember még egy jajkiáltást sem hallatott, halála egy pillanat műve volt. A helyszínére érkezett bizottság megindította a vizsgálatot, hogy kit terhel a felelősség.

Mennyit ér egy ember? Ha egy egészséges férfi él 60 évig, ebből 40 évet lehet venni olyan időre, melyben az államnak segítségére lehet. Évenként keres — mondjuk — 500 frtot. Ezen összegre esik 100 frt kereseti adó. Tehát egy egészséges jól kereső férfi állami becsértéke 100 frt. Persze azé, a kinek semmije sincs. Már most négy millió ilyen férfit véve föl magyar állampolgáru: ezekben az állam négyszáz millió frt tőkét bir. Hát még az a négy millió, kiknek vagyonuk van; meg az a harmadik négy millió, kik a katonákat szolgáltatják? Hiába mondja tehát Szemere, hogy: „Nem boldog a magyar.” Mikor az.

Az ólmos katona. A minap halt meg Waltersdorf-ban Salmhoser János iparos, a kit a környéken mindenütt ólmos katonának neveztek. Salmhoser ugyanis részt vett a boszniai hadjáratban s mint a 27-ik vadászszázalaj közlegénye Zenicánál golyót kapott a hátába. A sebet akkor többször operálták, de sikertelenül, mert a golyót nem lehetett kivenni. Azóta az ólmos katona sokat szenvedett s most husz év után újra gyuladásba jött sebe megölte.

Tót ezred Amerikában. Felső-Zemplénből nem rég egy csapat tót munkás érkezett Amerikába s minthogy foglalkozást hirtelen nem kaphattak, beállottak katonának. Egész ezred áll fegyverben s az egész ezredet a magyarországi kivándorlókból toborzották. Tisztjeik nagy része szintén magyar. Ma még jól megy a dolguk, mert csak gyakorlatokat végeznek s a fizetés kijár nekik: naponta két dollár, a melyből élelmezni kell magukat. Az ezred még nem indulhat a kubai harezterre, mert a vezényszó angol s az ezred katonái még nem értik ezt a nyelvet. Egyik-másik kivándorló már nagyobb összeget is küldött haza családjának megtakarított zsoldjából.

Czigánygondolkodás. Egy vályogvető czigány már vagy két esztendeje ül a pestvidéki törvényszék fogházában valami gázságából kifolyólag. A napokban meglátogatta valami ismerőse a fogházban. Nagyon megörült neki szegény, s mindjárt tudakozódott is az otthoni állapotok felől:

— Aztán mit csinál a feleségem, az Erzsók?
— Hja, hja! Hm!
— Tán elhagyott?

— De el ám! Összeadta magát a Péterrel, azzal él. Már gyerekek is született . . .

A czigány bölongatott a fejével:

— Ugy ám . . . igen . . .

Aztán másról beszéltek. A mikor bucsuzni kellett, megszólalt a czigány:

— Aztán mondd meg nekik, hogy . . . *vigyázzanak arra az ártatlan gyerekre . . .*

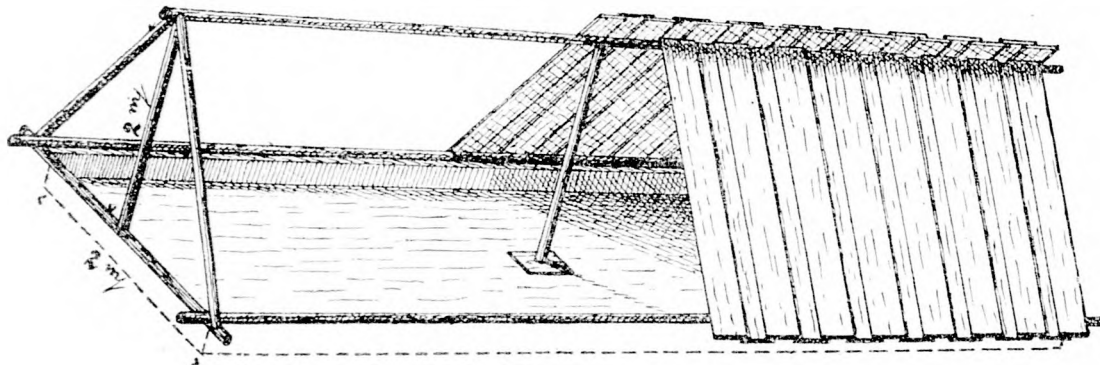
GAZDASÁGI DOLGOK.

Burgonyaeltartás módja.

A „*Független Ujság*“ egyik olvasója, P. S. ur, azt kérdezi, hogy miképpen lehet az állatok etetésére szánt burgonyát eltartani a nélkül, hogy megrothadna?

Ebben a dologban fő az, hogy az eltartandó burgonya már a betakarításkor romlott ne legyen, mert a rossz, hibás, az egészségest is megronthatja, bármily jól teszszük is el azt.

A jó eltartásnak már most többféle módja van. De amennyiben, a mint leveléből látjuk, kérdéstevő oly vidéken gazdálkodik, a hol fában, deszkában nincs hiány, vagyis a faanyag olesó, ajánlom azt a burgonya eltartási módot, a melyet egy

gyakorlati gazda a „*Köztelők*“ ezimű lap múlt évi 13-ik számában is ismertetett.

Ez, mint az idenyomatott rajzból is láthatja, áll abban, hogy ásat az ember talajvíz áradásnak ki nem telt magasabb helyen, vízszintes fenekű, 2 méter széles, fél méter mély és oly hosszú vermet, a milyen szükséges, hogy a készlet beleférjen. E veremre fából készített fedélvárat állít fel úgy, a hogy a rajz mutatja s befedi olesóbb széldezkával végtől-végtig. Az egész faalkotmányt úgy czélszerű csinálni, hogy könnyen lehessen szétszedni és szükség esetén megint összerakni s felállítani.

A szekérből a verembe hányt burgonyát kuka-czosan, sirhantszerűen lehet elhelyezni, s miután az egész verem befedettet, a fedélre mindenütt földet kell hányni, még pedig 30—50 centiméter vastagon, mert csak így maradhat a verem télviz idején fagymentes.

Magától érthető, hogy megbontásnál 3—4 szál deszka lefeszítésével is a veremhez juthatunk, hogy abból a szükséges burgonya mennyiséget kivegyünk, de alkalmazhatunk kész, záros ajtót is, melyet nyitás-zárás után nem különben földdel kell meghányni.

Ha hitem ellenére drágábbnak találná kérdéstevő ezen fedeles vermet a kelletténél a miatt, mert faanyaghoz elég olesón nem juthat — írja meg; szívesen fogok akkor ismertetni más eljárást is.

Monostori Károly.

Tarlós növények.

A jó gazda azon van, hogy tarlóját mihamarább felszántsa. Ez azért szükséges, hogy a gabona között levő gyomok elhullatott magja mihamarább kivesirázzék is az így fejlett gyomnövényeket az ugározással tönkrotegye és a következő veteménynek gyomtól mentes, tiszta földje legyen.

De a mi éghajlatunk alatt, a hol a nyár és különösen az enyhe ősz hosszú szokott lenni, a tarló mihamarábbi felszántása azért is előnyös lehet, mert még a tél beálltaig olyan növényeket lehet bele vetni, a melyek vagy szemet, vagy takarmányt adnak és így a föld jobb kihasználását, nagyobb jövedelmezőségét érhetjük el. A felszántott

tarlóba természetesen csak abban az esetben vethetünk, ha abba a földbe őszi gabonát vetni nem szándékozunk és ha a talaj elegendő erős, vagy éppen a tarló növény kedvéért meg is trágyázhatjuk.

A legközönségesebb növény, a mit a tarlóba vetni szoktak — különösen a Dunántuli megyékben —, a *hajdima*, *pohánka*, vagy *tatárka*. Ennek a növénynek a magja igen jó kását ad, ha meghántották. Vetni egyszeri szántásba lehet és ha jó idő járt rá, hamar nő, augusztus végén elvirágozott és szeptember közepéig lekapálható. Ez ugyan zsaroló növény, de azért a gyengébb talajokba is jól megerem. Ha a hűvösebb idő korábban bekövetkeznék és a magot meg nem érlelné, úgy takarmánynak lekasználható, csak birkának nem szabad adni, mert attól az egy különös betegséget kap.

A másik szintén gyakran vetett tarlónövény a *köles*. Ennek a magja szintén kásának való. Vetni ezt is egy szántásba lehet, de ez már nagyon meghálálja, ha némi trágyát kap a tarló, a melybe elvetik. Holdankint 8—10 kilogramm vetőmag elegendő és 4—5, sőt több métermázsa termést is adhat. Ha a korai ősz beállta miatt a magja kellőleg be nem érne, igen jó takarmánynak a szára leka-

szálható. Csak arra kell vigyázni, hogy a szalmája tulságos öreg ne legyen, mert akkor kemény és az állatok nem igen szeretik.

Tarlóba szokták vetni a *fehér répát, tarlórépát*, a mely emberi és állati tápláléknak igen alkalmas. Ennek a növénynek is már jobb talajt kell adni és különösen arra kell ügyelni, hogy ne száraz fekvésű területre vesszük, mert akkor bajosan lesz belőle valami.

Tarlóba lehet vetni a *mohart* is takarmánynak, ennek a szénáját különösen a lovak szeretik.

Meg kell azonban jegyezni, hogy minden tarlónövény a talajt nagyon kiszárolja, különösen pedig kiszáritja, azért azt a területet, a hol tarlónövény volt, okvetlenül meg kell szántani még az ősz beállta előtt, még pedig ha lehet jó mélyen, a göröngyöket nem szabad elegyengetni, hogy a talaj jó kifagyjon és az elvont tápanyagok pótoltsanak és a téli csapadékból a tavaszi vetés számára elegendő nedvességet gyűjtsön magába.

A tejelőmarha okszerű takarmányozása.

A tejelő marha részére szolgáló takarmánytól megkivántatik, hogy az állat táplálására szükséges anyagok kellő mennyiségben és könnyen emészthető alakban foglaltassanak benne; a takarmányozásnál elkövetett minden hiba folytán a tejhaszon és a kifejt tej minősége szenved.

A tejelő marha takarmányozása tekintetében ugyanaz mondható, mint más haszonállatok takarmányozására, a legjobb takarmányozási mód az, a melynél aránylag legkevesebb költséggel a legnagyobb haszon érhető el. A tejelő tehének takarmányozásnál különösen szem előtt tartandókra vonatkozólag figyelmet érdemelnek a következők.

A tejelő és a vemhesség előhaladott állapotában levő tehénekek nem szabad etetni sok szalmát, főleg zab- és bükkönyszalmát, hüvelyesek magvát és töveket, mert ezen takarmányok a vajat keserűvé teszik; pohánkat sem zölden, sem szénává szántva, sem magját, mert ettől kevés tejet adnak a tehének s ez a tej is nehezen dolgozható fel vajjával s az így nyert vaj puha s nem jó; répalevelet és répaszeletet csak elővigyázattal kell feltakarmányozni, mert különben a vaj kellemetlen ízű nyér, a répaszeletet savanyítva csak kis adagokban szabad adni, mert különben betegséget okoznak.

Az újabb időben takarmányozásra ajánlott rizsliszt egyáltalán nem, a repezepogácsa csak kis mennyiségben adagolandó, mert a vaj avasizú lesz.

A lenmag és a belőle készült pogácsa takarmányozása különösen télen célszerű, mert ekkor a vaj kemény szokott lenni, a minnek lenmag és pogácsa etetésével elejét lehet venni. Burgonya sem nyersen, sem főttén nem hátrányos, hatása inkább a hustermelésre, mint a tejtermelésre mutatkozik. Malátaesira szintén jó abrak. Ha darát kívánunk etetni, akkor csak árpát, tengerit daráltassunk, vagy buzakorpát etessünk.

Korpát, darát, olajos magvak, vagy pogácsa lisztjét szárazon kevés szecskával keverten kell takarmányul adni, ha azt akarjuk, hogy könnyen megemészthessék és jól kihasználtsák. Vizzel feresztve és itatva nagyon gyorsan elhagyja a gyomrot, mert más utána jövő takarmánynemek (széna) könnyen kiszorítják onnan; szárazon más takarmányanyagok hozzákeverése nélkül sok kárba vész. Először mert az állatok evés közben a liszt egy részét a levegőbe fújják, másodsor pedig azért, mert nem rágják meg kellőleg; a liszt ugyanis könnyen lenyelhető s ez okból a szájban a nyállal egy eszmóvá alakítják, a mely a gyomorba kerülve az emésztésnek nagyon ellenáll.

A gyökernövények, mint a takarmányrépa a tejtermelésnél mellőzhetlen, mert előnyösen hat a tejelválasztásra, de a répának teljesen egészségesnek kell lenni és még így sem szabad belőle tulsókat feletetni, mert a tejet vizenyőssé teszi és az állat gyomrát, miként a moslék elpetyhíti. A répát legcélszerűbb apróra szeletelve, vagy zuzva szecskával és abraktakarmánnyal (u. m. darával, korpával, pogácsával) keverten kell etetni. A tej elválasztásra igen kedvezően hat a tengeri és szeradella ugy zölden, mint szárazon; a szeradella a tej zsirtartalmára is kedvező.

A zöldtakarmány általában a legelőnyösebb a tejelválasztásra, miért is nyáron ugy a tej minősége mint mennyisége szerint legkedvezőbb; a különböző zöldtakarmányfélék közül a herefélék etetése azért kíván elővigyázatot, mert puffasztó hatása van, miért is más, kevésbé táppus zöldtakarmányfélével, vagy szalmával kell keverni.

A nálunk fontos takarmánytengeri (esalamádé) zölden magában nem elég tápláló, azért mellette táplálóbb zöldtakarmányt, minő a here, kell etetni, vagy ennek hiányát abraktakarmányokkal pótolni.

A jó réti széna a tejelő marhának igen jó takarmánya, mely különösen a téli istállózásnál nélkülözhetlen, mert a szálas takarmányok etetése már a kérődzés előmozdításának szükségénél fogva mellőzhetlen.

Az egyes takarmányfélékből adandó szükséges mennyiség az illető takarmányféléstől és minőségétől, az állatok nagyságától s attól is függ, hogy a tej miként és minő áron értékesíthető.

A nagyon sűrűn megrakódott gyümölcsfák. A mely gyümölcsfán a kellőnél több gyümölcs kötődött, azt meg kell ritkítani, mert különben a sok gyümölcs nem fejlődhetik ki jól. Kevesebb számu szép, nagy gyümölcs többet ér, sok kicsiny, nyomorék gyümölcsnél, a tulságosan megrakódott fákat meg kell tehát erősen rázni, hogy a nem függő gyümölcsök lehuljanak. Kis fákról szedjük le annyi gyümölcsöt, hogy a meghagyottaknak elegendő táplálékot tudjon a fa nyújtani. Mindenesetre el kell távolítani a kukaczos gyümölcsöket, melyek ha megnőnek sem érnek semmit s így a fa nedve haszontalanul pazarlódik rájuk. A ritkítást lehetőleg korán kell végezni.

És még egy csókot is hozzá...

— Igazán örülök, hogy valahára itthon vagy, kedves fiam! — kiáltá az öreg Radnóthy Mátyás fiának, Dininek, az asztalon keresztül a villásreggelinél.

Milyen erős lettél, barna, férfias, széles, kissé magasabb és csinosabb is... No ne tégy úgy, mintha csiklandozna valaki! Az, hogy Piccolominiaknál szolgáltál, a tábori élet, maguk az ütközetek éppen nem ártottak neked, a mint látom, sőt ellenkezőleg. (Radnóthy Dini, a fiatal ur, éppen most érkezett Bécsen keresztül Radnótra a császár és király egyik táborából és kezdte elszámolni kalandjait azon öt évnek, a míg oda volt.)

— Igazán örülök — folytatta az öreg — hogy te ismét itt vagy, egészségesen, ép tagokkal...

— Nagyon is épekkel! — kaczagott hamisan a csinos, karesu, bogárszemű fiatal ember.

— És most rögtön mész s elveszed, a mily hamar csak lehet, a Bártfay Gizit!

— De papa...

— Paperlapap! Semmi kifogást, gyerek. Vagy van már kedvesed? Ez természetesen már más dolog. Mert a te korodban ilyenféléről nem lehet lebeszélni a fiatalembert. Magamról tudom.

— Az nem, papa, hanem...

— No, akkor minden jó. Katonaságod alatt ugyan lehetek olyan apró szerelmeid, a mennyi csak kellett, de az a katonához tartozik épp úgy, mint a borju és a „komisz”-kenyér. Minthogy azonban semmiféle szívbéli ügyed jó családból született kisasszonnyal nem volt, átlovagolsz mielőbb Csávásra és...

— És elveszem Bártfay Gizit, a várkisasszonyt, Csávás urnőjét? — kaczagott Dini urfi.
— De hát olyan igen vár már reám?

— Kérlek, tascó, ne légy olyan hiu! Az én régi barátom Bártfay László négy év előtt mindkét csávási pusztát meg-

vette és a felvidékről az Alföldre huzódott; mi pedig gyakran összejöttünk iszogatni, vagy vadászni, vagy kártyázni és én egész beleszerettem a lányába, a Gizikébe!

— De papa, akkor...

— Hallgass! Tudom, miféle bolondot akarsz mondani!...

— Tehát előadtam László barátomnak: Milyen jó volna az én Dini fiának a Gizi kisasszony, ha majd hazajön a katonaságtól, mondtam én és beszéltem róla kéket, zöldet, tuldicsértelek a bécsi Szent István templomon is, röviden, senkisésem lesz menyem csak Bártfay Gizi!

— De papa...

— Hallgass. Már mondtam, ha egyebet nem tudsz mondani!

— Jó papa. De egyet kikötök magamnak. Mielőtt elvinném, ismernem kell. Mert lehet egy leány még oly esinos is, finom is, gyakran van a száján egy vonás, vagy a szemében valami, vagy egy szokás a beszédében, a mi lerontja az egész hatást és oka lesz, hogy inkább elvinné az ember egy vén csoroszlyát, mint a szép, felezicizomázott kisasszonyt! Tehát én így teszek: nem úgy megyek oda, mint Radnóthy Dénes urfi, hanem mint az ordináncz a Banda Muki és viszek a kisasszonynak egy levelet. Ily módon megösmerekedem a kisasszony szobalányával és azt jól kikérdezem, tüzetesen, és akkor — majd meglátjuk, mit tegyünk!

— No, tőlem tehetsz a mit akarsz! De ne tégy valami bolondot, mert...

*

A következő reggel Dini urfi ordinánczának, Banda Mukinak a ruhájában átlovagolt Csávásra egy levéllel, mely a Gizi kisasszonynak szólt.

Nem boesátották be mindjárt, hanem jó ideig várnia kellett s csak azután vezették fel a kisasszonyhoz és adhatta át a levelet. A kisasszony szőke volt, halvány, hitvány, gyöngéd alak, nagyon szüziés, nagyon szerény és egész feszes nehéz brocatruhájában; átvette büszkén a levelet és így szólt komornájához, egy szép, piros, égetően néző, szénfekete szemű s villogó fogu leányzóhoz: Vezesd az embert a pinczébe, Miczi, adj neki addig egy üveg somlait, míg én megírom a választ Dénes urnak.

Az ál Banda Muki a kisasszonyt kémlelgette és kíváncsian nézegette, erősen fontolgatta. A kisasszony nem volt épp esunya, inkább egy kissé esinos, hanem olyan vékonyka és, és...

De a szobalány, a Miczi! Az már aztán leány! Levezetette magát vele a lépcsőn a pinczébe és háromszor megbotlott a lépcsőn, úgy hogy a

A tájképfestő.

lányra kellett támaszkodnia. A sötétség tette vagy a borgőz, egész zavartan kért bocsánatot.

Az jóízűen kaczagott rajta. Mikor leértek, az ál Banda Muki engedelmet kért, hogy pipára gyujt-hasson. A mellett még egyszer olyan jól lehet inni, bizonyítgatta. Ugy még egyszer oly jól esik.

— Természetesen. Tegye csak magát kénye-lembe Banda ur! — mondta a Miezi vigan.

Miután elővett egy pókhálós üveg [somla]it a szegletből, elébe tette a pohárral együtt egy hor-dóra. Világot nem kellett gyujtani, mert a pineze ablakán, mely az udvarral egy vonalban volt, éppen elég világosság jött be.

— Ott a bor — mondta.

— És még egy esókot is hozzá — mondta a katona, végighuzva kezeit a szép, kemény, formás karokon.

A leány ismét nevetett. Ugy látszott, szeret nevetni. De e mellett hátrahajlott, eltaszította a másikat és mondta:

— Semmi áron sem! Mit gondol maga? Mi egyáltalában nem ismerjük egymást!

Föltette magában, hogy kikérdezi a Miezit a kisasszony felől. De most ezt éppen nem látta fontosnak. A kisasszonyt elveszi szükség esetén, igen, de a Miezivel most más dolgokról akart beszélni és...

Hanem most a Miezi kedte:

— Maga hát a Radnóthy Dini urfi szolgálója és haditársa volt, Banda ur? Ismeri őt jól?

— Kivülről, belülről! Épp úgy mintha magam volnék. Olyan életet éltünk együtt, a milyet még senkisé hallott. Egy tálból ettünk, egy ágyban aludtunk, s ha az egyiknek viszkedett, a másik megvakarta.

— Mit nem beszél maga! No, akkor mondjon el nekem pontosan mindent a fiatal urról? Csinos? Magas? Bátor? Karesu-e vagy zömök? Szeret nevetni? Nem iszik többet, mint kell? Nem kártyázik? Nem lumpol? Vajjon udvarias-e? Van-e...

— Ej, mit érdeklődik maga annyira iránta? — kérdezte az ál Banda türelmetlenül.

— Mert — mert szeretem a kisasszonyomat! — mondta a Miezi hirtelen. Mert a kisasszonynak férjhez kell mennie hozzá és mert nekem az az iszonyu aggodalmam van, hogy nem lesz vele boldog! Mondjon el hát nekem mindent, a mit róla tud.

— Az hamar megvan! — kiáltá a katona hátrazottan. A kisasszony azzal az emberrel csak boldogtalan lenne, azt mondhatom magának, Miezi! Iszákos, minden nap mások czipelik haza. Azután alávaló ficzkó. Kötelkedő és könnyelmű? Kártyázik olyan nagyban, hogy másnak a haja szála égnek állanak tőle. Hazudik mint a kefekötő. A pénzt kidobja az ablakon. E mellett zsugori, hogy az gyalázat. Sem magának, sem másnak jót nem tesz. Mindenbe beleavatkozik. Ha löni hall, elájul. Ludtalpu s a lábai olyanok, mint a pipaszár. Tulnőtt a határon... Szóval iszonyu ficzkó. Én mondhatom

magának, igyekezzék mindenképpen, hogy ne menjen hozzá a kisasszony!

— Nem, természetesen!... Itt van, igyék még egy másik üveggel...

— És még egy esókot is hozzá!...

— Nyugodjék már! Ne jöjjön közel hozzám!... Hanem abban a dologban nyugodt lehet. Ha én a kisasszonynak mindezt megmondom, biztosan nem megy hozzá. Egyébként... Egyébként beszéljünk inkább magunkról!

— Igaza van Miezi. Nem akarom magam dícsérni, de én már más ficzkó vagyok. Derék, hü, okos, mértékletes, becsületes...

— Jó de...

— Bátor, büszke, nyílt, serény, fáradhatatlan...

— Hallja csak az ember...

— Vidám, udvarias, mindig kéznél adakozó, hü szivü. De nem akarom magam dícsérni!

— Nem! — nevetett a leány — Nem akarja magát dícsérni, ezt meg kell adni.

— Mindig csak szerényen! a piccolominiak minden ütközetét végigharezoltam, végig küzdöttem...

— És végigszerette?

— Természetesen! De csak kétségbeesésből. Mindig úgy gondolkodtam: óh, ha egyszer hazajövök, megtelepedhetem és találok egy leányt... Ah, olyan leányt, mint a milyet én képzelek — ennek tartottam én fel minden szerelmemet...

— Fentarthatja azt egy férfi?

— Világos! A férfisziv, Miezi kisasszony, tréfás egy valami. Kint a világban szeretkezik, mint a hogy a gyomor megkívánja az ételt és az italt. De ha otthon van, semmit sem tud többé erről. Semmit, ha mondom! És ha találkozik egy leány, melynél azt mondja: ezt szeretem! Akkor — akkor úgy tetszik, mintha csak most jött volna a férfi a világra.

— No lássa, az asszonyi sziv egész más. Az nem tud szeretgetni, míg az nem jön — no hát az igazi!... aztán újra megkínálta borral és mondá:

— Igyék hát!...

— És még egy esókot is?

A leány hevesen visszalökte és halkán zavartan mondá:

— Mondom, hogy nem! — nem lehet.

— Miért ne lehetne? Van már talán kedvese?

— Az nines, sóhajtott a leány. De van völegényem.

— A kit azonban nem szeret, a mint látom?

Valami ostoba ficzkó lehet bizonyosan. Én már csak más legény vagyok.

Miezi nem nevetett többé, csak mosolygott. Hát elakarna venni? — Ezt majdnem szomoruan mondta.

De most megijedt ám Banda Muki. Elvenni! morogta. Minek? Hisz az csak... Elvenni! Nem, azt nem, hanem...

— Egy esókot ugy-e? volt a gunyos és vidám felelet. Elég volt a bor?

A tengeri fürdő.

— Igen, mondta a katona lehülve, szomorúan és felsülve követte a leányt fel a lépesőn. Hanem a lépeső közepe táján megragadta a leányt derékon és meg volt a csók.

— Hogy merészel? kiáltott a leány elpirulva, haragosan.

— Sohase csináljon belőle olyan nagy dolgot. Első és utolsó volt. Lássa, mi katonák a háboruban folyton szemünk előtt látjuk a halált. Tehát sebesen kell élni. És oly sok gyors élet után — ez volt sok, sok év óta az első boldog pillanatom!

A leány egy pillanatra otthagya a kezét a katonában, öntudat nélkül belenézett azokba a mély, sötét szemekbe. Ugy tetszett, mintha mondta volna: nekem is! Azután azonban kiszakította magát és felsietve kiáltá: A soha viszont nem látásra! Hallja maga szemtelen ember!

A soha viszont nem látásra! — sóhajtott a katona.

Hazalovagolt. Esett az eső, mikor az erdőn keresztül ment, fujt a szél és ő bőrig ázott. De az legalább jót tett a szívének.

— Nos? — kérdezte az öreg.

— Nem vehetem el apám? felelt Dini urfi. Visszamegyek ismét a piccolominiakhoz!

Az öreg roppant haragba jött. Fiát majd ostoba gyereknek, majd bárdolatlan számárnak czimezte, végre is kiáltá: Tégy, a mit akarsz! De holnap átjön Bártfay a Gizivel hozzánk, én meghittam őket és akkor itt kell lenned, köszöntened kell őket! Azután felőlem tehetsz, a mit akarsz!

Másnap reggel csakugyan átjött a kis társaság Csávásról lóháton. A kisasszony fehér ménen ült, s le volt fátyolozva, mint a hölgyeknél szokás. Radnóthy és fia fogadták őket az udvaron. Dini urfi, miután köszöntötte az öreg szomszéd urat, odalépett a fehér ménhez, leemelte a kisasszonyt és mondá: Bocsásson meg kisasszony a miért tegnap oly agyafurt voltam, hogy önökhöz szolgám és haditársam, Banda Muki neve alatt mentem el. Ostoba esiny volt az tőlem.

Érezte, mikor leemelte a kisasszonyt, hogy az reszket.

— Mi baj? kérdezte.

De a leány nem aggodalomkeltő okból reszketett, hanem a visszatartott nevetéstől. Látszott is, mikor hátravetette a fátyolát és az urfinak a szeme közé nevetett.

— Ej! — kiáltá. — Ugyanazon gondolatom támadt nekem is, mint önnek uram és ki akartam forgatni, mint Miczi szobaleányom, önt, — saját maga felől! Én azonban nem kérek ezért bocsánatot. Nekünk leányoknak szabad kíváncsiaknak lennünk.

— Apám! — kiáltott Dini. — Ez kell vagy senki más!

— No, ficzkó, te bolondos egy gyerek vagy! — nevetett az öreg.

— Nemde kisasszonyom, — megajándékoz a kezével?

— És még egy csókot is hozzá? — mosolygott a leány boldogan.

— Természetesen! — kiáltott Dini urfi és a kisasszony nyakába esett.

— Nem értem az egész dolgot, de sejtem . . . mondá az öreg Bártfay.

— Én sem értek semmit belőle, de sejtem — szólt az öreg Radnóthy.

— Azt hiszem, Bártfay papa és Radnóthy papa nem tagadjátok meg áldástokat!

— Semmi esetre sem! — mondá az öreg Bártfay. — De ti igen el vagytok fogulva.

— A boldogságtól!

— No, ha ilyen bolond férjet akar . . .! — szólt Radnóthy a kisasszonyhoz.

— Persze, hogy akarom — felelt a kisasszony, — ő is akar engem!

— És még egy csókot is hozzá! — diadalmaszkodott Dini urfi és boldogan rohant föl a leánynyal a lépesőn.

Hagyjátok el . . .

Hagyjátok el azt a nőt, hagyjátok!

Hogy hallom hajh! eszembe jut az átok:

Eszembe jut, az a kis-lány mit mondott —

Hogy koblemen aranyhaja kibomlott . . .

Eszembe jut az az átok, eszembe,

Hajh! be van az égetve a lelkembe:

Kontyra fonom selyem haját azt mondtam —

Hallották a csillagok a magasban . . .

Hejh! a szívem nem nyughatik azóta,

Most is éget két orezámon a csókja:

Felmutat a síri éjből az égre —

Könye omlik eselfe kezem fejére . . .

Hagyjátok el azt a nőt, hagyjátok!

Hejh a hangján eszembe jut az átok:

Mással az én jó teremtem ne verjen:

Ne feledhesd soha, soha szerelmem . . .

Ne fogd átál . . .

Ne fogd átál a nyakamat, ne fogd át:

Nem dugod el hajló galylyal a forrást.

Nem apad el kiáradó keserűm:

Hogy mért kellett ily csapodárt szeretnem . . .

Ne hullasd rám könyeidet — ne hullasd!

Esőtől a hamu lángra nem gyulhat.

Nem loboghat már az a tűz lelkemben

Mely eddig a magás égre vert bennem . . .

Ne esőkolgass, ne deríts rám szívárványt

Ne háborgasd az aludó szív álmat.

Hej rom, a rom: bár a repkény takarja,

Bánatot hord az alatt is csak areza . . .

Petrus Jenő.

Képeinkhez.

A tájkép-festő. A fiatal, tehetséges festőművész így nyár idején kivonul palettájával, festőszereivel az Isten szabad ege alá, s megfestésre alkalmas tájkéket keresi az erdőknek, mezőknek, ott tanyát üt s el se mozdul onnan addig, míg vásznon, vagy simára gyalult deszkadarabon meg nem örökíti szép tájkéket élethű képen. Mai képünk ilyen jelenetet ábrázol; a festő ur a sással benőtt tóparton a rezgőnyárfa árnyékába letelepedett, felállítja festőállványát és rá a deszkát s hozzáfog a gyönyörű tájrészlet megfestéséhez. Magányában azonban a festő urat megzavarják a réten szénát gyűjtő lányok, a kik körül állják a piktor urat, az egyik egész bizalmasan melléje is telepedik a gyepre, míg a másik a háta mögé áll s úgy bámulja a piktor ur munkáját. A lányok olyan kedvesek, szépek és bizalmasak, hogy alig hihető, miszerint a festendő tájképen meg ne örökítse őket is.

A tengeri fürdő. Boldogak azok a jómóduak, a kik a nyár perzselő heve és a városfalak dohos, kiállhatatlan levegője elől elmenekülhetnek hűsőbb éghajlat alá. Az emberiség tehetősebb része előszeretettel keresi fel a tengerparti vidékeket is, hogy a tenger hűs habjaiban fürödjék, s a tengerpart üde levegőjén felüdülve, friss edzett erőben térhessen haza. Mai képünk egy ilyen tengeri fürdőn levő fiatal párt ábrázol, a kik a tengerparton hosszabb séta után pihenőt tartanak.

Szótalány.

— *Bánközy Sándor-tól.* —

- 9, 11, 12, 1. Ősör egyik műremeke,
5, 9, 8. Ember s virág nyugvóhelye.
2, 5, 3. Van jó és rossz tulajdona,
Moésáros hely az otthona.
9, 11, 2, 10. Nehéz az alkalmazása,
12, 5, 2, 8. Felsőges a hivatása.
2, 8, 5, 4, 10. Hazánk egy hulló esillaga,
2, 10, 11, 12. Erdő-mező az ő hona.
13, 4, 1, 2, 8. Jeles mindkét értelemben,
7, 5, 4. Kétféle is van Hevesben.
1—13. Ő volt egyik büszkeségünk,
Irgylik is őt mitőlünk.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő augusztus 21.

Lapunk 31. számában közölt rejtvények helyes megfejtése.

A számrejtvényé: „A szegénynek drága kincs a hit,
Tünni és remélni megtanít”.

A kockarejtvényé:

13	8	19	10
5	31	8	6
25	9	13	3
7	2	10	31

Helyesen fejtették meg: Szádeczky Lászlóné, Eperjessy Gizella, Nikodem Vilma, Nagy Ibolyka, Hübscher Jakab, Eszkütt György, Tóth Vilmos, Derzsi Domokos, Vasadi Mihály,

Unger Kornél, Friedrich József, Sztraka János, Herczeg József, Mozgay, Gombkötő Margit, Gombkötő N. János.

A sorshuzásnál *Tóth Vilmos* ur (Nagyvárad) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Bródy Sándor „A kétlelkű asszony” ez. regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

M. J. urnak, *Eresi.* Kérdett bántalmak ellen hajtószereket használnak, de ezek csak állatorvos közbejárásával szerezhetők be. Okvetlen szükséges tehát jelen esetben állatorvoshoz fordulni. — **V. J.** urnak, *Annatelep.* B. levelét Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő urhoz tettük át, a ki a kívánt felvilágosítást meg fogja adni. — **G. M.** urnak, *Alpár.* 1. Az önkéntes belépéshez szülői engedély szükséges. Az egész eljárást megtudhatja a községi előjáróságnál. Értelmes, pontos katona másfél év alatt káplár lehet s ha szerencséje van, három év alatt felviheti szolgálatvezető őrmesterig. Az is meglehet, ha jó írása van s tud németül, hogy a számvetéshez kommandirozzák s ez esetben gyorsan felveheti számvető altisztséget. 2. Szolnoktól Budapestig a személyvonat III. osztályu kocsiján 1,25 krt kell fizetni. — **B. I.** urnak. Tessék egyenesen az illető intézethez fordulni. Annak is előbb az illető bírtokot meg kell becsülni s csak azután nyilatkozhatik, hogy mekkora költséget adhat rá. — **F. A.** urnak, *Ürmös.* A vers csak az illető eset ismerősei előtt bír érdeklél, lapunkban tehát nem hozhatjuk. Külön kinyomatása egy példány kedvéért nagyon költséges volna, többbe kerülne nekünk, mint két egész évi előfizetési díj. Tessék tehát erről, ha csak lehet letenni. A fejfa-felíratot némileg átjavítva visszaküldjük. Szíves üdvözlötünk! — **Haan Gyula** urnak, *Vámos-Mikola.* Levelében feltett jogi kérdésre levelben fogjuk a választ megadni. A Lipótmezei tébolydához nem vezet semmiféle közlekedési eszköz, azonban a Lánchídfőnél, a budai oldalon a zugligeti villamos vonatra ülve, az ut nagy részét ezen az alkalmatosságon megteheti. A villamos vasutról leszállva gyalogszerrel 10—15 percz alatt odaér. Főregpusztító szerek beszerzése végett forduljon Detsinyi Frigyes (Váci-körut 10) vagy Watterich Arnold (Bpest, Dohány-uteza 4.) droguistákhoz. — **Balázs Kálmán** urnak, *Kunágota.* Posztógyárosok Budapesten: Barber Simon. V. Erzsébet-tér 1. Berger A. Lipót Sas-uteza 7. Gácsi gyapjuszövet és finom posztógyár V. Fürdő-uteza 10. Pipisz Vilmos Mérleg-uteza 12. Vászongyárosok czímével nem szolgálhatunk; Vászónáru raktárak Bpsten: Auer Dávid Korona-uteza 2. Hecksch Ármán Sas-uteza 23. Küffel János Váci-körut 16.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Pontos czim:
ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
részvénytársulat
BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtetele előtt kérjük minden szakszavagó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskaavagók **Morzsolók**

Budapesti piaczi árak.

Budapest, augusztus hó 13-án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) Buza 76—81 kg tiszavidéki 9.20 frttól 9.70 frtig, pestvidéki 9.20 frttól 9.70 frtig fehérmegyei 9.10 frttól 9.50 frtig, békai 00.00 frttól 00.00 frtig búnsági 00.00 frttól 00.00 frtig.

Rozs 70—72 kg. 6.85 frttól 7.05 frtig.

Arpa: takarmánynak 60—62 kg. 5.50 forinttól 5.85 frtig égetni való 62—64 kg. 0.00 frttól 0.00 frtig, sörfőzdei 64—66 kg. 0.00 frttól 0.00 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.60 frttól 5.85 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 5.15 frttól 5.20 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	17.50	17.00	16.30	15.40	14.50	14.10	13.20	12.20	5.90

Buzakorpa, finom 4.50—4.55, durva 4.00—4.15 frtzsákkal együtt.

Marhavásár fizetnek páronként: elsőrendű jármos ökörért 317—355 frtig; középminőségűért 270—295 frtig; gyenge minőségűért 200—240 frtig; hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű, mm.-ként élősúlyban 30—35 frtig, hizott magyar és tarka ökör középminőségű 26—31 frtig. Fejős tehén, magyarfajta 21—32 forintig, tarka 21—24 frtig mmként. Élő borjú 1 kgr. élősúlyért fizetnek minőség szerint 28—40 krt. Vágott borjú 1 kgr. hussúlyért fizetnek 56—58 kr.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élősúlyban 4% és 45 kgr. levonás az életre. Elsőrendű 300—380 kgr. nehéz sertésért 59—59½ frt., vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 59—59½ frt.

Baromfivásár. Lud, sovány, páronként 1.80—3.00 frtig, kacska 1.60—2.40 frtig, tyúk 1.00—1.10 frtig, csirke 55 kr.-tól 120 krtig, kappan 1.80—2.40 frtig, pulyka 2.60—6.00 frtig.

Vegyesek. Tojás 100 db. 2.30—2.50 frt. Szalonna 80—85 krajczár. Vaj Ia. 110—120 kr., IIa. 80—110 kr. Olvasztott vaj 60—60 kr. Méz sárga csurgatott 40—70 kr. Burgonya sárga 2.20—2.40, rózsas 2.00—2.20, közönséges 2.10—2.50 kr., paprika 30—60 frtig, hüvelyes paprika 18—52 frtig métermázsánként.

Juhvásár: hizalt ürü páronként 19.00—23.00 frt, feljavított juh 16—18 frt, kiváló juh 11.00—12.00 frt, kecske 13—15 frt.

Gyapju. Egynyiretű mosott bécsi mázsa (56 kg.) 60—70 frt. Két nyiretű mosatlan (100 kg.) 30—50 frt.

ORSZÁGOS MAGYAR**KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET**

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: Teleki Géza gróf. Alelnök: Csávossy Béla. Igazgatósági tagok: Andrássy Géza gróf, Bujanovics Sándor, Dessewffy Aristid, Püspöky Emil, Rubinek Gyula, Szentkirályi Kálmán, Szilassy Zoltán, Szónyi Zsigmond, Teleki Sándor gróf. — Vezérigazgató: Szónyi Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vivta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kinstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

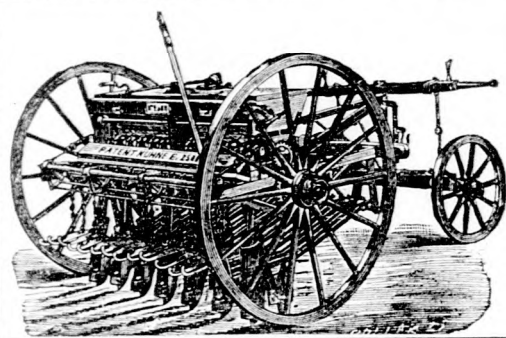
A szövetkezet elfogad

6 és 12 évre szóló jégbiztosításokat

is és a feleknek 6 éves biztosításnál 10%, 12 éves biztosításnál 20% **dijengedményt** ad, mely a díjból évről-évre levonatik. A jégbiztosítási feltételek mindenben a gazdák kívánalmainak felelnek meg.

Kis gazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal termésüket biztosítják 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az **igazgatóság Budapestén**, (József-körut 8. sz.) és a **vidéken létesített ügy-nökségek.**

K ü h n e E.

gazdasági gépgyára

M O S O N B A N.

Ajánlja a bekövetkező őszi évadra:

Sack rendszerű aczélekeit, egyes-, kettős- és hármas-ekéit, Laacke-féle szántóföld és rétboronait, hengereit,

eredeti „Hungária Drill“, hegyes vidékre „Mosoni Drill“,
kisgazdáknak „Jubileum Drill“ sorvetőgépeit

leszállított áron. 18500 drb. használatban.

Mindennemű rostait, szelelőit, konkolyozóit.

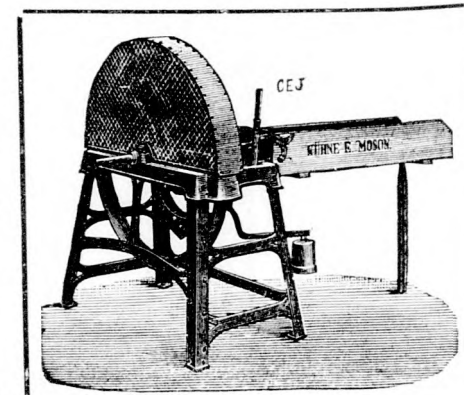
Uj! Burgonya osztályozó gépek!

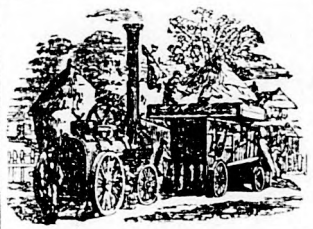
Uj! Répafejelő gépek, cukorrépatermelők részére!

Legjobb: „Rapid“ darálóit, szeeska és répavágóit, morzsoló és takarmány füllesztőit.

Különlegesség: Takarmánykamra berendezések.

Uj, teljes nagy árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57 a.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemez-gyár, malomépítész

Budapesten, V. ker., Külső váczi-út 46. szám.

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérigényőke ajánl utolérhetlen szerkezetű és minőségű Marschal-féle

gőzmozgonyokat és gőzcséplőgépeket,

szabadalmazott

kombinált gabona- és lóhere cséplőgépeket két cséplődobbal,

szabadalmazott gabonacséplőgépeket kombinálva kukoriczamorzsolóval, — Gibás-féle szabadalmazott kazalozó készüléket (golyát), Harrison-féle „Albion” őrlőgépeket.

Malomépítészeti osztályom elvállal gazdasági malmok, magas- félmagas- és vámrőrlő-malmok teljes berendezését és takarmánycamrák feiállítását.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Mult évi forgalom 25223 métermázsá.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

gyapju-aukciókra,

melynek idej második sorozata

szeptember hó 21. és 22-én

fog megtartatni. Az aukciókra felkültött és „Gyapjuárverési vállalat Budapesten, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvevényben valamint ingyen rak-tározásban részesülnek.

Mindenmemü felvilágosítással szolgál:

Heller M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölcsön a valódi becsérték három-negyed részéig 20—60 év közti időre **készpénzben**. Birtokos felmondhat, pénzintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. — Lebonyolítás legrövidebb idő alatt.

— Convertálás bélyeg- és illetékmentes. — **Semmi előleges költség.**

Minden felvilágosítás **díjtalan**. Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-körút 39.

Intézetünk az egyedüli, mely az ország minden megyéjéből, hatóságok, testületek és a legtekintélyesebb földbirtokok által okmány-szerűleg ajánlva van.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

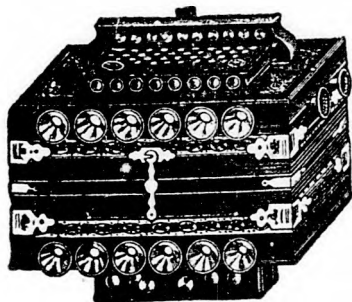
A KIADÓHIVATAMBAN

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 25.

STOWASSER J.

császár és királyi udvari hangszerész

• BUDAPEST, II., Lánchíd utca 5. •

Saját gyártmányu fuvó, vonó és ütőhangszereiről, cimbalmaidőj és mechanikai zenélő-műveiről nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

Elpusztíthatatlan erős orgona-harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

Zenekarok felszereléséhez szükséges fuvó, és vonóhangszerek előnyös fizetési feltételek mellett a legjutányosabb árban szállítanak.

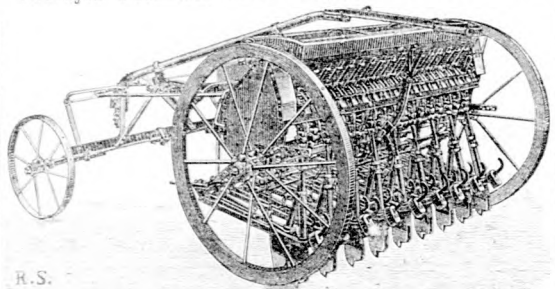
A cs. és kir. közös hadsereg, valamint a m. kir. honvédség zenekarainak egyedüli szállítója.

A vetési időnyre ajánlom **SACK RUDOLF** legújabb rendszerű

sorbavetőgépeit,

melyek **KISBÉREN** és **LÉVAN** múlt év őszen tartott nemzetközi versenyek alkalmából **első díjjal** lettek kiöntetve.

R.S.

(IV-ik osztály), melyek úgy vannak szerkesztve, hogy azokkal sík vagy dombos talajon minden magfélélt tetszőszerinti mennyiségben tökéletes egyenletesen lehet elvetni, anélkül, hogy a vetőszekrényt beigazítani, merítő vagy fogaskereket cserélni kellene. Sack Rudolf valamennyi sorbavetőgépe felette könnyen járnak, nagyon szilárdan vannak készítve, igen tartósak és kívántra előkormányval is kaphatók.

Mindenemű Sack eke, borona, szőrvetetőgép és talajmivelési eszközök választékban van raktáron és eredeti minőségben az itt látható redjegy-gyel csak nálam szerezhető be. Legújabb árjegyzékem éppen most jelent meg és kívántra legszívesebben szolgálak azzal ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU,

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője.

Budapest, V., Váci-körút 52.

ALFA SEPARATOR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ezelőtt **PFANHAUSER & Co.**

ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLŐZŐ-GÉPEK)

MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.

Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.

* **BUDAPEST** *

VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.

(ROYAL SZÁLLODA)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. Alkotmány-utca 31.

Több évi tapasztalat után bebizonyult, hogy a világ legjobb s eddig felülmulhatatlan és legtökéletesebb, a tartósságánál fogva a legolcsóbb permetezőgép a „VERMOREL“-féle valódi

ECLAIR

peronospora permetező mely eddig minden versenyenél az elsődíjat nyerte el.

Kizárólagos magyarországi képviselői szövetkezetünkél.

Ára 20 forint csomagolással.

AUSSIGI I^a. „RÉZGÁLICZ“

„jegeczek“ en vegytiszta a peronospora elleni védekezésre a gyakorlatban eddig legjobbnak bizonyult gyártmányt és egyéb permetező anyagokat szavatolás mellett, ugy szintén „Raffia hancsot“, legjutányosabb árban ajánlunk.

MEGJEGYZÉS.

Szőlőpermetezés céljából szövetkezetünk által szállított és igazolványunkkal ellátott rézgálicz küldeményeket a M. A. Vasutak circa 40% díjkedvezményvel szállítják.

I^a Rézgálicz 98-99%

jegeczekben és örölve és egyéb permetező anyagok továbbá

Szuperfoszfát,

chilisalétrom,
kénsavas-káli,
kénsavas-ámmon,

Szőlőtrágya-compositio

és egyéb műtrágyaféléket legjutányosabban ajánl:

a „Hungária“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság Budapest, Váci-körút 21.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)